

Mustahkam oila – yurt tayanchi

QILA DAVRASIDA

No 16 (362)
2019 - yil
18-aprel
payshanba

www.od-press.uz

Ijtimoiy-siyosiy, ma`naviy-ma`rifiy gazeta

Gazeta 2012-yil may oyidan chiqqa boshlagan.

**АРЗОН
ҮЙ-ЖОЙЛАР**
сифатига ким
жавоб беради?

2-бет

ВАЗИРЛИК
мақолага
муносабат
билдириди

3-бет

**ОИЛАННИНГ
БАРБОД
БЎЛИШИ**
муаммоларнинг
бошланишидир

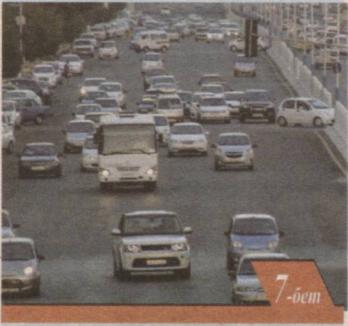

3-бет

Келин олганман
ЧЎРИ ЭМАС

8-бет

КУНДУЗГИ ЧИРОҚ
пул ундириш
йўлими?

7-бет

Арzon уй-жойлар сифатига ким жавобгар?

Уй-жойга мұхтож қар бир оила «ватан»ли бўлишин орзу қилади. Йиллар давомида қийинчилек билан эришган бу орзуси – янги уй-жойга энди эга бўлдим деганда, у сифатсиз чиқиб, тез орада тўкилиб қолса-чи? Курувчи ташкилотлар биздан уй-жойни қабул қилиб олганингизда яхши эди-ку, дея муммомни ўзидан сокит қисла? Унда уй эгаси арз-додини қаерга айтади?

— «Қишлоқ курилиш инвест» инжиниринг компанияси бош мухандиси Шуҳрат РУСТАМОВ Миллӣ матбуот марказида журналистлар билан учрашувда. — Албатта, курилган уй-жойларга пурдатчи курилиш ташкилоти жавоб беради. Курилган уй-жойлар канчалик сифатли эканни эса назорат комиссияси текширади.

— Қишлоқ жойларда намуният лойиҳалар асосида куриб, фойдаланишига тоширилаётган арzon уй-жой өзгаришдан сифатсиз курилган уй-жойлар юзасидан келиб тушадиган мурожасатлар мониторинг қилинади? Уй-жойларда камчилик аниқланғандан сўнг, зарар қоплаб бериладими?

— Курилган арzon уй-жой өзгаришдан келаётган мурожаатлар мониторинг қилинади. Ҳар бир мурожаатни ўрганиши ва юзага келган муаммоларни ҳал килиш мақсадида

компаниямизда мурожаатларни ўрганиш бўлими иш олиб бора-ди. Агар арzon уй-жой бўйича, муммомли мурожаат қелиб тушса, у тўлиқ хал этилмагунча комиссия ўз ишини тўхтатмайди.

Мабодо курувчи ташкилот билан тузилган шартнома асосида уй-жойлар ўз вақтида куриб битказилмаса ҳамда ўз ишига масъулиятсизлик билан қараб, уй-жой курилиши учун керак бўладиган хомашёлардан «уреб қилиши ёки ўғрилаш ҳолати аниқланса ү қурувчидан воз кечилади. Undan ўғриланган махсулотлар суд орқали ўндириб олинади.

Шунингдек, арzon уй-жойлар курилиши тўхтаб колмаслиги учун «Қишлоқ курилиш инвест» инжиниринг компаниясининг захира фондидан уй-жойлар ўз вақтида ва сифатли куриб битказилиши учун маблағлар айтратилади.

— Жорий йилда қанча арzon уй-жой курилиши белгиланган?

МАЪЛУМОТ

Жорий йилда курилаётган арzon уй-жойлар учун қуйидаги нархлар белгиланган:

- 1 қаватли 3 хонали 2 сотихли уй – **232 миллион сўм;**
- 4 қаватли 2 хонали (42,6 метр квадрат) уй-жой – **126 миллион сўм;**
- 4 қаватли 3 хонали (52,8 метр квадрат) уй-жой – **156 миллион сўм.**

Истеъмолга яроқсиз маҳсулот қаердан кириб келмоқда?

Биргина ўтган йилнинг ўзида сертификатлаштириш органлари томонидан жами 148,8 миллиард сўмлик маҳаллий ва импорт қилинаётган маҳсулотлар истеъмолга яроқсиз деб топилиби. Таажижубланарлиси шундаки, унинг из эмас, кўп эмас – нақд 50 миллиард сўмини озиқ-овқат ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ташкил этади. Энди ўйлаб кўринг, агар ана шу маҳсулотлар савдо шохобчаларидан сотилганда қанчадан-қанча одамнинг соғлиғига, ҳаётига зиён-заҳмат етган, уларни қийин вазиятта солиб қўйган бўлмасмиди!

Хўш, ушбу маҳсулотларнинг кейинги тақдирни нима бўлди? Гап шундаки, номувофия деб топилган озиқ-овқат ва кишлек хўжалиги маҳсулотларининг каттагина кисми мамлакатимизга Ко-зистон, Грузия, Покистон, Туркия ва Россияядан кириб келяпти. Маътулларнинг айтишича, ушбу товарлар мамлакатимиз худудига айрим «ишибилармон»лар томони-

дан айланмана ўйлар орқали олиб кирилган. Аввало, яроқсиз деб топилган маҳсулотларни кайта ишаш имкони бўлса, у кайта ишланади. Акс холда, барча яроқсиз маҳсулот тегисли тартибида йўқ килинади.

Шундай экан, унда нега бозору савдо шохобчалари бундай маҳсулотлар савдоси чакрон бўлиб турибди? Ихтимоний тармокларда

юртимиз далаларida етиштирилган мош экспортдан кайтгани кўп муҳокамаларга сабаб бўлди. Якинда Миллӣ матбуот марказида «Ўзстандарт» агентлиги мутасадилари иштирокиде ўтказилган матбуот анжуманида айни шу саволлар ҳам ўргата ташланди. Гап шундаки, юртимизда етиштирилаётган маҳсулотни сифати жо-йида. Факат унинг табиийлигини

рўй-рост исботлаб бера оладиган халкаро сертификатнинг ўйклиги хитоялик харидорларда шубҳа уй-ғотган. «Ўзстандарт» мутасадилари айни паллада масалага анник ечим топиш чоралари изланётганини айтишиди. Масалан, тилими тилни ёрадиган шириндан-шакар ковунларимиз харидорларни ичида жанубий кореяликлар кўплаб топилади. Факат у ергада харидорни биринчи галда кафолатланган сифат ва хавфисизлик кўрсаткичи

кўпроқ кизинктиради.

— Бугунги тезкор ва ракобат катта замонда харидор излаб то-пип, унга маҳсулотни сотиш ан-чайин кийин ва мурakkab иш, — дейдиги «Ўзстандарт» агентлиги бош директори ўринбосари Жасур Шукурев. — Мамлакатимиздаги стандартлар МДҲ ҳудудида монелик симал килса-да, халкаро стандартлар талабини тўла-

жорий этишда муаммоларимиз йўқ эмас. Мамлакатлар ўргасида савдо ва иктисодий муносабатларни ривожлантириш, халкаро саводдаги тўсиқ ва ғовларни бартараф этиш ҳамда хавфисиз маҳсулотларни ишлаб чиқариш мақсадида хозирги кунда жами киркта регламент қабул килинган.

Мамлакатимизда озиқ-овқат сифатини яхшилаш, уни харидор кўлига экологик тоза ҳолда стиб бориши учун тинмай харакат килингани. Бу борада кўп тарғибот олиб бориляпти. Лекин ахвол барбири, баркарор ўнгланиб кет-маяпти. Ўтган иккى ой давомида 513 миллион сўмлик озиқ-овқат маҳсулотларни истеъмолга яроқсиз деб топилди. Хўш бундай рагамлар учун ким айборд?

Улугбек ЖУМАЕВ,
«Оила даврасида» мухабири

Бу ерда инклузив таълим берилади

Пойтахтинг Яккасарой туманида инклузив мактабгача таълим мусассаси очилди, дея ҳабар кидали Мактабгача таълим вазирлиги «Gazeta.uz»га.

Ушбу инклузив МТМда руҳий ривожланишдан ортада колган болалар учун еттига гурух (ҳар бир гуруҳда 15 нафаргача бола) ҳамда инклузив йўналишдаги еттига умумтаълим профилли гурух (ҳар гуруҳда 25 нафаргача бола) бўлади.

Ихтисослаштирилган гурухларга болалар психологияк, тиббий-педагогик комиссия хуносаси асосида кабул килинадилар. Таълим дастури «Илк қадам» давлат дастурининг мослаштирилган варианти хисобланниб, унга дефектолог билан ҳар кунги машгулларни кирилтилган. Муассасада шахсни ҳар томонлама ривожлантириш учун барча шарт-шароит яратилган.

Нимо карталари қачон ишга тушади?

Жорий йилнинг май ойидан бошлил Нимо карталари умум фойдаланиши учун мумалага чиқарилади. Бу ҳақда Банклараро миллӣ процессинг маркази вакиллари матбуот анжу-манида маълум килиди, дея ҳабар берди «Халк сўзи» онлайн нашри.

Ий охирига кадар мазкур тўлов тизими Ўзбекистон бўйича тўла татбиқ килинади. Айни вақтда мазкур карта тест режимида Марказий банк ва бир катор тијорат банклари ходимлари томонидан ишлатиб кўримлоқда.

Шу кунга кадар мазкур тўлов тизими карталаридан фойдаланиши учун 47 900 терминал ўрнатилган. Айнан мазкур ишлар сабаб тўлов тизими нисбатан кечроқ ишлаб чиқарилган. Нимо терминалларни Master Card, VISA карталарини кабул килиш имконига ҳам эга бўлади.

Тошкент шаҳри ҳудуди кенгаяди

Парламент Конунчилек палатасининг карорига мувофиқ, Тошкент вилоятининг Зангигита тумани ва Тошкент шаҳрининг Сергели тумани ҳудудлари кисман ўзғартирилади. Бу ҳақда «Юқасалиш» умуммиллий харакати ҳабар тарқатди.

Кайд этилишича, Тошкент вилояти Зангигота туманида жойлашган ўзғарниш қишлоғи Тошкент шаҳри Сергели тумани таркибига ўтказилади.

Ўтказилган ҳудудда 3 та МФЙ (Пастдархон, Юқоридархон, Тошкент) мавжуд бўлди, жами 428 гектар, шундан, кишлоқ хўжалиги ерлари 111,1 гектар, ахоли хонадон ости ерлари 102,8 гектар, курилишлар, кўчалар, саройлар ва майдонлар билан банд ерлар 134,8 гектар ҳамда сувости, йўл ости ва бошқа ерлар 78,4 гектарни ташкил этади. Ахоли сони 5 минг 824 нафар. Жами хонадонлар сони 893 та.

Бир оиласининг барбод бўлиши

ўнлаб муаммоларнинг бошланишидир

Ўқувчиларимдан бирни дарсларга келмай кўйди. Телефон орқали у билан боғланишга ҳам имкон бўлмади. Ҳатто уйига дараклаб борганимизда уни тополмадик. У ёш бўлишига қарамай аллақачон оила курганини билардим. У оиласининг таъминоти учун ўқишидан кейин қаердадир ишларди. Сўраб-сурширишлардан сўнг у шу кунларда ишга ҳам бормаётгани маълум бўлди. Коллекционинг юқори синф ўқувчиси, эсли-хушийигит қаерларда юргани мени ташвишига сола бошлади. Ишхонаси ва уйидагиларга мен билан тезроқ боғланиши ҳақида хабар қолдирдим.

Орадан иккى кун ўтгач, иш вактим тугаб энди уйга кетмоки бўлиб турганимда ўша ўқувчим хонамга кириб келди. Кўриниши бир ахвол. Йоз-кўзи кизарган. Оддин уни ўтиришга таклиф килиб, ҳол-ахвол сўрадим. Ҳаётида нималар содир бўлаётганини ётиги билан суришига бошладим. У бироз жим турди-да, сўнг оиласида бўлаётган ўқингилсиз воқеаларни айтиб, мендан маслаҳат сўради...

Ота-онаси вафот этгандан кейин кариндошлари уйлантириб кўйган экан. «Ўзим ўқингил кўйган кизга ўйлансан, бир умр бахти бўламан, деб ўйлаган эдим», деди у кўзидаги ёшни яширишга харакат килиб. Хуллас, бир хонадоннинг эркантлик кизи эрининг топганини елга соувириб, болаларга ҳам яхши қарамай, ҳаётини фикат ўйин-кулги билан ўтказиб келаётган экан. «Умр ўйлдоши танлашда жуда каттиқ адашган эканман, устоз, мана энди азобини тортилман. Агар ўртада фарзанд бўлмаганда бундай аёл билан бир кун ҳам яшамаган

бўлардим», деган гапларни менинг ҳам кўнглимни киймалади. Шунда билдиликни, биз педагоглар ҳар бир ўқувчига факат таълим берарканмизу унинг келажаги учун энг муҳим бўлган хаётни масалаларни ўргатишга ахамият бермас эканмиз. Масалан, кун бўйи ўқишида бўлган ўсмир ёшлар учун турмуш куриш, она сабоги ёки баҳтили мустаҳкам оила ўйриклари ҳақида деярли ҳеч нарса ўргатилмас экан. Шунинг оқибатида оила куриш маҳалига етган йигит-кизлар ўзини бора ҳисоблаб, хаётнинг залворли имтиҳонлари олдида иложисиз қолаверади. Бу ҳолат охир-оқибатда бир оиласининг барбод бўлиши билан ниҳоя топлади. Оиласининг барбод бўлиши эса муаммонинг ечими эмас, аксина, бошланишидир.

Ҳаётда ёшлар худди ўзлари каби умр ўйлдош танлашга интилишиади. Лекин худди мана шу нарса уларнинг тажрибасизликлари орқали бирор ногутри хулоса чиқаришига сабаб бўлади. Иккى ёрти — бир бутун, деган макол бор. Бундан максад

шукки, турли қарама-карши хусусиятларга эга бўлган иккى инсон бир-бирининг хато-камчиликларини тузатиб, айнини ёлиб яшайди. Бирни жаҳждор бўлса, иккинчиси мулойим, бирни серзарда бўлса, бошқаси оғир-босик, бирни укувсиз бўлса, яна бирни тажрибалирк бўлиши талаб этилади. Яни, эркак ва аёл иккаласи биргаликда бир бутуни ташкил килид. Масалан, бир варак коғозни исталган шаклда йиртиб, иккига ажратиб кўринг. Агар коғоз тенг йиртилмас, бир бўлгага иккинчисидан каттарорк бўлиши шубҳасиз. Энди ўнлаб кўринг-чи, шу катта бўлак эркакни англатадими ё аёлни?

Эркак ҳар жиҳатдан аёлдан устун бўлиши шарт. Бу устунлик, айникиса, наасаби, бўйи, ёни, билими, бойлиги кабиларда ҳам бўлиши зарур. Ако холда у оила устуни бўлиши ярамайди. Эркак қанчалик гўзал ахлоқи, оғир-босик, ақлли, билим ва тажрибали, салобатли, фаросатли ва укувли бўлса, аёл билан шунча баҳтили яшай олади. Шу

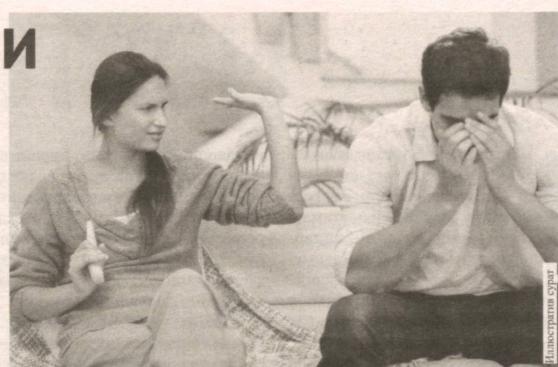
билан бирга, эркак аёлнинг худа-бехуда гишаваларини, эрчилик ва инжикликларини-да кўтара оладиган даражада феъли кенг бўлиши талаб этилади. Аёл киши ўзини, фарзандлар ва онларни турли томонларга бошланиши, шубҳасиз. Эркак эса бутун оиласи факаттинга тўғри йўлга адолатта бошлашга масъул.

Ағусски, турмуш кургандан кейин оиласа нима бирламчи ўринда туриши кераклиги бугун турмуш кураётган ёшларга маълум эмас. Шунинг учун бугун фақаттинга ҳо ѫаваслар илинжидаги курилаётган ва кўп ўтмай сувқўпидай бир зумда йўқ бўлиб кетаётган оиласалар йўқ эмас.

Ўқувчи дарсларга катнашиши ва уни яхши ўзлаштириши учун биринчи наубатда у яшаётган мухит баркарор бўлиши зарур экан. Агар оиласа ҳар куни жанжалу кўнгилсизликлар бўлиб турса, ўқувчининг ўзи қанчалик харакат килса ҳам дарсларни

мунтазам ўзлаштиrolмайди. Ўқувчи дарсга келмаётгани сабабини оладта, биз факат унинг ўзидан кидирамиз. Унинг таълим даргоҳида олган билими оиласи фарвононлигига ҳам хизмат киладими, деган савол бугун кун тартибига кўйишиши зарур. Фарзандларимиз оиласи нималиги уни идора килиш кандай бўлишини мактаб даврида ёки тушуниб-англаб борсагина эртага ўзи оила кургандага олган билимига таяниб баҳтиёр хаёт кечира олиши мумкин. Тўғри, ҳар бир фарзандга оиласа ота-она берадиган йўл-йўрүк биринчи ўринда туради. Шу билан бирга, устоз-муబарийлар ҳам бу масалага бефарқ қарашга ҳақли эмаслигини яна бир карра тушуниб ётдим. Оила ҳамма бир ёқадан бош чиқариб химоя килинадиган мұқаддас кўргон эканини эсдан чиқарышнинг оқибати хатарли бўлиши тайин экан.

Дилрабо БОБОЖОНОВА,
Урғанч политехника ва компютер технологиялари қасб-хўнар коллежи ўқитувчи

АКС-САДО

Вазирлик мақолага муносабат билдириди

«Танқидий-таҳлилий материаллар хатоларимизни тўғрилашда муҳим ўрин тутади...»

Газетамизнинг жорий йил 21 марта сонида ўзлон қилинган «Вазир шифокор дардини кўтариб чиқди. Беморлар «дард»ни ҳақида ким қайғуради?» мақоласида кўтарилиган муҳим ва долзарб муаммолар хусусида Соғлиқни саклаш вазирлиги ўз муносабатини билдириди. Вазирлик йўллаган хатни айрим кисқартиришлар билан ҳавола этаپимиз.

...Кейинги йилларда юртимизда тиббий хизмат кўрсатишси сифати ҳамда юқори технологияни даволаш усуллари янада ривожланиб, шифокорларнинг ахоли саломатлиги йўлида самарали фоалият юритишга замин яратилмоқда. Албатта, беш бармок баробар эмас. Тизимда минглаб фидойи шифокорлар катори, ағусски, айрим касбига номуносиб ходимлар ҳам учраб туради. Шу боис сўнгти йилларда тизимдаги коррупция ва тамагирлик ҳолатларига нисбатан кескин чоралар кўрилмоқда.

Тошкент шаҳар тез тиббий ёрдам стансияси мисолидан оладиган бўлсақ, bemorlar kuchiga kuchuklari bilan karagan shifokorlar stansiyasini kengtaytiirligani davolash kengtashida taхil kiliнing, maъmuriy jazolarni kuchuklaniadi. Жумладан, 2018 йил давомида ахолidan tushgan shikoyat ariza-

лар бўйича тез тиббий ёрдам xodimlariidan 21 naфariга mehnat shartnomasini bekor kiliш, «xайфсан» va жарима жазolarni kuchuklantirishga olib berilmoqda. Kelingin endi, kuchuklilgan shifokorlar

хотиржам ишлайди, сифатли тиббий хизмат кўрсата олади.

Иккинчидан, Sergeli va boшка tumanlarda bolalar shifokorasi yўkligiligidan xabarimiz bor. Poytaхtanimizda замонавий тибиёт va ilm-fanning eng sun'giti yotuklari aсосида barpo etilaётган Bolalar kўp tarmonki tibiёт markazining kuriishi жадаллик bilan olib berilmoqda. Ушбу mazmuya 2020 йилда foйdalaniшiga topshiriliши kўzda tutilgan.

Учинчидан, makolada shifokorning xarakatlitsizligi, vazifasiga sovukkon muносабатda bўliши masalasi kўtariilibi. Buni aslo oklab bўlmайдi. Vazirlikdan tortib, ҳар bir tibiёт muassasasida shifokorlar faoliyatini dommij ravishiда taхil etiladi, muҳokama kiliнing. Baxolanki, vazirlik ўз vazifasini baxarmagan tibiёт xukukiy baxo beriliб, tegishli jazo chorali kўrildi.

Tўrtinchingidan, avvalo, nokonunun xarakatlari kiltan shifokorga chora kўrilgani xakidagi maъlumotning ommayib axborot vositalarida berilmagan, bu borada ish kiliнing madaniy degani emas. Baxolanki, vazirlik ўз vazifasini baxarmagan tibiёт xukukiy baxo beriliб, tegishli jazo chorali kўrildi.

Tibiёт muassasalari raхbar va xodimlariga nisbatan 2017 йилда 191 жиной, 702 ta maъmuriy, 2018 йилда esa 179 ta жиной, 715 ta maъmuriy jazo chorali kўllanildi. Bunda tashkari, Soflikni

saklaш vазirligi tizimidagi davolash-profilaktika muassasalarida ўтказилган tekishiurlar natijasida 2018 йилning 11 oйи давомида 3802 холатda лавозимидан озод etish, «xайфсан» hamda жаримa kўllaш kabib intizomiy choralar kўllanildi. Shuningdek, 2019 йилни Soflikni saklaш vазirligi korruptioniga carshi kuraшan bilan boшladi. Bunda tashkari, «Soflikni saklaш vазirligi янги йилни korruptioniga carshi kuraшan dan boшladi nomli makola шу йилning 4 январь куни internet axborot surʼatiда ўзлон килинди.

Шифокорларнинг kўп va жарима bemorlar bilan haёт va ўlim orasida ўtadi. Shunday ulkan masъuliyatni zimmasinga олган tibiёт xodimlariнинг xatoliklari kiliшiga haёт kўп. Shifokorha keldan har bir bemor shifokor tibiёт xodimlariнинг xatoliklari kiliшiga haёт kўп. Shifokorha keldan har bir bemor shifokor tibiёт xodimlariнинг xatoliklari kiliшiga haёт kўп.

Шу ўринда tibiёт соҳасида olib berilaёттан isloҳotlari катори, жойlардаги mavjуд muammolarni kenг eritaёттан ommayib axborot vositalari, жумладан, «Oila davrasida» gazetasiga жамoasinga ўз minnandorligimizni billidramiz va buna boшladi. Shifokorha keldan har bir bemor shifokor tibiёт xodimlariнинг xatoliklari kiliшiga haёт kўп.

Xurmat bilan,
vazir ўrinbosari
Э. БАСИТХАНОВА

ОРЗУЛАРНИНГ

Кўзлари ёнб турган, зуваласи пишик, умидбахш ёшларни мен оли ва машакатли сафарга отланган йўловчига ўҳшатаман. Негаки бундай навнихолларнинг оёғи мақсад деб номланган тулпорнинг узангисида, кўпида эса ҳаёт деб атальмиш тулпор жилови. Хуржунинг икки кўзи эса, образли килиб айтганда, оламшумул орзулар хамда нурли ва истиқболли келажак биланлик тўлатилган. Ўйламини, уларнинг узок сафари хайрли, нурли ва бешатар бўлгисидир.

Ўзоддан чироқлар кўринар — Орзумнинг мунавар шуъласи. Ёнишлардан кўзларим тинар, Лекин етиб боргум шубҳасиз, Ўзоддан чироқлар кўринар.

ёки:

От кўяман. Ёнишлар ёнди.

У ердан келмоқда овозим.

Учсан овозимдан ҳам олдин

Чироқларга етаман ўзим!

От кўяман. Ёнишлар ёнди...

Шоирнинг юрагидан отилиб чикан бу сингари гўзал сатрлар шак-шубҳасиз Тошкент автомобиль йўлларини лойихалаш, куриш ва эксплуатацияси институтида кунт ва чидам билан таҳсил олаётган ёш наисмларни нурли манзиллар томон дадил бошлаб боргуси, албатта.

Уммондаги улкан кема

Дено ва кўпни кўрган халк ичизда бօғ ниҳолиз, чаман гуначиз, дарё жигласиз бўлмагай, деган гап оғиздан-оғизга ўтиб то бизнинг кунимизга қадар завол топмасдан етиб келган. Мунавар ва ойдин келажак сари сузиз бораётган уммондаги улкан кемани эса янгидан-янги иштедодларсиз сира-сира тасаввур этиб бўймайди. Мамлакатимиздаги нуфузи баланд илм даргоҳлари орасида Тошкент автомобиль йўлларини лойихалаш, куриш ва эксплуатацияси институтининг ҳам ўзига яраша мавкеи бор. Мазкур институтнинг ўз тартихи, босиб ўтган зарвори бор. У 1972 йилда ташкил этилган бўлиб, Марказий Осиёдаги ягона хамда етакчи олий таълим мусассасаларидан саналган.

Аёни, бежиз йўлларни иктисолидёнин кон томирiga менгизашмайди. Йўлларсиз тараккиёт асло сижхимайди, бирор соҳа ривож топмайди. Ана шу холат инобатга олинib, мамлакатимизда сўнгига йилларда автомобиль йўллари куриш соҳасида юкори малакали мутахассислар тайёрлаш тизимини янада тақомиллаштириш ва шунинг асосида Ўзбекистон миллий автомагистралуни, умумреспублика ва маҳаллий аҳамиятдаги автомобиль йўлларини истиқболли ривожлантириш лойихаларини амалга ошириш таалаблари хамда вазифалари хисобга олинин мухим кадам кўйилди. Куриши ва эксплуатация килиш ташкилотларининг юкори малакали мухандис кадрларга нисбатан ортиб бораётган таалаб-эҳтиёжини таъминлаш максади Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 26 августандаги «Автомобиль

йўлларини лойихалаш, куриш ва эксплуатацияси соҳасида кадрлар тайёрлашни тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисидағи қарорига кўра, Тошкент автомобиль йўлларини лойихалаш, куриш ва эксплуатацияси институти сифатида кайтадан ташкил этилди.

Аҳамиятлиси, илм даргоҳида ўтган йиллар давомида тайёрланган мутахассислар сони кирк беш минг нафардан ошиб кетган. Улар турил ишлаб чиқариш тармокларида, илмий-технишириш, лойиҳа институтларида, касб-хунар коллежлари ва олий ўкув даргоҳларида меҳнат кильмокдади. Институт битирувчилари орасида давлат арабоблари, соҳа етакчилари ва ийрик ишлаб чиқариш корхоналари раҳбарлари, олимлар, виляят, туман ва шаҳар хокимларининг борлиги ҳам илм даргоҳининг юкори салоҳиятидан дарак беради. Уларнинг йигирма бир нафари фан доктори, саксон уч нафари эса фан номзодлари хисобланади. Ьшларга муносиб шарт-шароит яратиб бериси масаласи институт раҳбариятининг доимий диккат-марказида бўлиб

Тизимни ислоҳ қилиш

Ҳакиқий педагогик жамода шундундай шароит яратилади, бундай мухитда ҳар бир профессор-ўқитувчи ўз фикрини яширмасдан, очик ва лўнда айти олиши керак. Ҳатто раҳбарлар билан соглом раҳбарботи кириши олсангина ўша жойда, албатта, тараққиёт олга силжиди. Илм даргоҳида ана шу жиҳатга қаттиқ туриб амал килишга астойдил ҳаракат килинмоқда. Кариб ўч юз нафарга яқин профессор-ўқитувчиларнинг бариди таалабаларга жонкуярлик билан сабоқ бериси иштиёки ҳам, уларга нисбатан меҳри ҳам ўн чандон кучли.

Ўзбекистон Президентининг олий таълим тизимини ислоҳ қилиш ва сифатини янада оширишга картилган катор қарор ва фармонларида соҳанини ривожланган, илгор давлатлардаги сингари янги, сифат жиҳатидан юкори боскичга олиб чиқиш назарда тутилгани барчамизга аён, — дейди Тошкент автомобиль йўлларини лойихалаш, куриш ва эксплуатацияси институту ректори, техника фанлари доктори, профессор Олимжон РИСКУЛОВ.

Соҳага доир кўпдан-кўп янгиликлар, илм масканларида устозлар мавкеи ва обўрини ошириш мақсадида ўтказилаетдан изил ва самарали ислоҳотлар яқин орада ўзининг юксак самараларни бериши шубҳасиз. Янгича ёндашув таалаб этадиган ишларимиз хали кўп. Шулардан бири — профессор ўқитувчиларнинг ҳам, таалабларнинг ҳам олий таълим даргоҳига хафсаласиз кайфиятда эмас, аксинча кўтаринки руҳда, катта иштиёқ билан келишларига тўлиқ эришишимиз зарур. Шундагина, килинётган меҳнат зое кетмайди, институт тайёрлаётган кадрлар сифатли ҳамда салоҳияти, эл кориги ярайдиган бўлади. Ҳадис илменинг билдишон ад-Бухорий айттагларидек, «Энг аввало, ният яхши бўлиши керак». Ана ўшанда максад сари итишимиз осон кечади.

Олимжон Рискуловнинг таъкидлашчича дарс машғулотларида замонавий техник ўкув воситалари — компьютер синфлари, элект-

Тошкент автомобиль йўлларини лойихалаш, таҳсил олаётган йигит-қизлар ёшлик ғурури, ошно бўлиб, олдига қўйган мақсади

турибди. Бугунги кунда учта ўкув биноси, ўн иккита компьютер хонаси, саксик юз ўнгига мўлжалланган маданият саройи, таалабалар ўйи, замонавий спорт майдончиси, ўкув полигони, дам олиши маскани, учта ахборотресурси, ўкув ва компьютер хоналари, нашриёт, таалабанинг сабоқларга мустакил тайёрланниш жойлари доимо кўзлари чакнаб турган таалаб-шўбалар билан лик бўлади. Улар бир-бирлари билан баҳслashiб, ўзларининг нурли келажагига мустаҳкам тамал тоши кўядилар.

Илм масканida бугунги кунда уч минг уч ўн нафар таалaba таҳsil олмоқда. Таълим ва ишлаб чиқариш интеграциясини таъминлаш, таалабаларнинг амалий кўнікмаларини ошириш мақсадида илм даргоҳининг битта ўкув маркази ва йигирмата филиали ташкил этилган. Ўтган ўкув йилини

да беш ўз ўн уч нафар мутахассис олий билим юртни тамомлаган бўлса, уларнинг кариб юз саксон фонзи автомобиль транспортги ва ўйл хўжалиги соҳасида ишлаб келмоқда.

Замонавий жиҳозларда ишлаш завқи

«Эскини ямагунча эснинг кетади» деган макол барчага таниш бўлуди керак. Чиндан ҳам, бугунги тезкор замонда алмисоқдан колган, ишланган муддатини ўтаб бўлган, мазнан эскирган асбоб ускуналар билан сиражам «муоммала» килиб бўймайди. Уларнинг ўрнини эндилиқда замонавий, сўнгига русумлаги, пишик-пухта ишланган ускуналар банд этиб ўтилди. Негаки, улар ёрдамида бажарилган таҳрибалар албатта, тез муддат ичизда натижа бериси аллақачон ўз исботини топган. Ана шу таалабдан келиб чиқкан

холда, илм даргоҳида мавжуд лаборатория ускуналарини халкаро таалабларга мос келадиган жиҳозлар билан таъминлаш катъий ва аниқ режа асосида амалга оширилмоқда. Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирлиги ҳузуридаги автомобиль йўллари кўмитаси томонидан институт таълим тизимини тубдан тақомиллаштириш ва институт моддий-техника базасини ривожлантириш учун жами 5 миллиард 390 миллион сўмлик хомийлик маблағи ажратиди. Жумладан, институт лаборатория базасини мустаҳкамлаш учун «Автомобиль йўллари» аэрородромларни куриш ва эксплуатация килиш» кафедраси ўкув лаборатория хоналарини таъмирида ва жиҳозлашга 389 миллиондан ошик маблағ йўналтириб берилди. Бунинг натижаси тез орада йўл-хўжалик соҳаси ишларида кўринишига умид киласиз.

Шу билан бирга, институтда таълим сифатини ошириш, йўл-транспорт соҳаси истеъмолчилаштириш таалабидан келиб чиқкан ҳолда юкори малакали ходимларни тайёрлаш, олий таълим мазмунини ишлаб чиқариш корхона ва ташкилотларининг бугунги кундаги ҳамда истиқболли ривожланши таалабларига мос равишда кайта ташкил этиш, битирувчиларни тўлиқ иш билан таъминлашга каратилган катор долзарб вазифаларни амалга ошириш кўзда тутилган.

Яна бир мухим масала.

МУНАВVAR ШУЛЛАСИ

қуриш ва эксплуатацияси институтида
ҳаётсеварлик, чанқоқ кўз, ёруғ орзуларга
сари дадил одимламоқда.

Институт Президентимизнинг карорларига кўра Германиядаги бир катор ташкилотлар билан якин ва ўзаро мағфаатли хамкорлик алосасини ўрнатди. Якин орада бу ерга йўл қуриш соҳаси бўйича етук мутахассисларнинг бир гурӯхи келиши кутилмоқда. Илмий тадқикотлар соҳасида Беларуснинг Гродно давлат университети билан имзоланган хамкорлик меморандумига асоссан институт профессор-ўқитувчилари ҳамда талаба-тадқиқотчилари ўз тезис ва мақолаларини нашр этишига жон-жади билан кириши кетди.

Лойиҳалар кенг кулоч ёёса

Кизик холат. Агар томорка ерингизни вактида юмшатиб, зарур экинларни ёки турмасангиш ўша жой котиб, хеч нарсага ярамай колади. Худди шундай, олий ўкув юритида лойиҳа ва тадқиқотлар устида бош котираётган олимларни хам бошини силяб, меҳнати муносиб баҳоланиб турилмаса, иш издан чиқиб кетиши хеч ган эмас. Бу масалада илм даргоҳи олдинги ўрининг банд этиб турибди. Масалан, институтда сўнгти уч йил давомиде илмий лойиҳалар сони йигитмагата, олинган патентлар сони ўн саккизтага етказилди.

«Оз тоифали транспорт воситалари рама конструкциясининг параметрларини хисоблаш» дастурини ишлаб чиқиши натижасида олинган иктисодий самара 50 миллион сўмни ташкил этган бўлса, Ўзбекистон шарқида ийлобон оғир бетонни кўллаша асослари лойиҳаси натижасида тогли йўллarda ишлатиладиган бетон ва темирбетон буюмлари хизмат муддатини 3-5 йилдан 15-20 йилга ошириш, хлорли тузлар таъсиридаги коррозияланисдан химояланishi усули яратилиб, бир километр умумийдаланувдаги йўлда ўртача уч миллиард сўм иктисодий самараордликка эришилди. Автомобиль йўллари курилишида битумли эмальсиядан фойдаланиш лойиҳасини жорий этиши оркали 120 миллион сўмлик иктисодий самараордликка эришилди. Илм даргоҳи айни паллада учта амалий ва битта инновацион

Албатта, бундай изланишлар замирида институт жамоасини, кечако кундуз илм йўлида заҳмат чекаётган олимларининг машакатли меҳнат ётади.

Қарashi, Фикир ўзгари

Илмнинг машакатли ва шарафли йўлидан оғишмай бораётган профессор-ўқитувчилар, талаба ёшлар вакти-вакти билан хорижининг нуфузли университетларига юборилаётгани ўзининг ижобий натижасини бера бошлади. Биринчи навбатда, улар ўз устида кунт ва сабот билан ишлайди. Соҳадаги янгиликлардан хабардор бўйлаб боради. Энг асосийи улар мамлакатимиз билан хориж олий таълим мусассаларидағи ўқитиш услугубини чоғиштиради. Ўз навбатида бундай устоздан сабоб олган талаబадан ёртага кўй нарсани умид кисла

бўлади. Олий таълим соҳасини тақомиллаштириш билан боғлиқ исплоҳлардан кўзланган туб мақсад хам шу аслида.

Илм даргоҳи хозиргача Германия, Россия, Беларусь, Хитой, Жанубий Корея, Козогистон Сингари давлатларини ўтиздан ортиқ етакчи университетлари билан хамкорлик алосалари ўрнатиди. Қатор максади лойиҳалар амалга оширилмоқда. Сўнгти уч йил давомиде институтда фоаёндиган юзга якин профессор-ўқитувчи хорижда малака ошириб кайтиди. Бундай имкониятдан талаба ва тадқиқотчилар ҳам бенасиб эмас. Уларнинг бир гурӯхи хозирда Хитойнинг Чангтан, Вуҳан ва Пекин университетларидага магистратура ва докторантурада таҳсил олмоқда. Бундан ташкири Россиянинг Москва автомобиль йўллари техника университети (МАДИ) ҳамда Беларусь милий техника университети билан магистр ва бакалавр талабаларининг таҳсил олиши учун катор қўшимча таълим дастурлари ишлаб чиқилишади. Бундан кейин хамкорлар сафуни янада кўпайтириш назарда тутилган.

Ноёб ҳодиса

Тўла асос билан айтиш мумкини, эрта кўқлам чоги ўзига йўл очган булоқ сингари истеъод хам ўта ноёб ҳодиса саналади. Суви ширин, тотли булоқ ҳар куни кўз очавермаганидай, чинакам, ҳакиқий истеъод ҳар бир ён ниҳола хам насиб этавермайди. Шундай истеъод ўз талантини тўла наимошиш этганида, нафакат унинг ота-онаси учун, балки бутун элнинг қувончи, баҳти бўлади бу. Не тонки, Тошкент автомобиль йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институтида биз юкорида таърифи таснифини келтирган истеъоддии ёшларнинг янги авлоди камолга етапти. Вактини ҳар дақиқасидан унумли фойдаланаётган бундай ёшлар ўқишига хам, жамоат ишларига хам бирдай улгурмодка. Яна шундан ортиб ҳар йили канда килмасдан ўқизиб туриладиган танловларда ўзини кўрсатмоқда.

Мана шундай ён истеъодлардан «Йўл қурилиши машиналари ва автомобил транспорт эксплуатацияси» факультети талабаси Феруза Азимова 2016-2017 ўқув йилидаги «Камолот стипендияси», 2017-2018 ўқув йилидаги Ислом Каримов номли давлат стипендияси, «Йўл қурилиши машиналари ва автомобил транспорт эксплуатацияси» факультети талабаси Шотемир Шоикромов 2017-2018 ўқув йилидаги Беруний номидаги давлат стипендиясига сазовор бўлди. Иктидорли талаబадан бутун нафакат техника билан тиллашмоқда, балки спорт, маънавий-маърифий тадбирларда хам ўзларини намоён этишишмоқда. «Автомобил йўллари ва сунъий иншоотлар» факультети талабаси Абдусалом Хайдаров универсал жанг бўйича Ўзбекистон кубогига, Турон якка кураш бўйича катталар галибиятга оғизлабади. Энг асосийи улар мамлакатимиз билан хориж олий таълим мусассаларидағи ўқитиш услугубини чоғиштиради. Ўз навбатида бундай устоздан сабоб олган талаబадан ёртага кўй нарсани умид кисла

Ўзбекистон кубоги, универсал жанг бўйича Ўзбекистон ҳамда ҳалқаро турнир галибиятига, «Йўл қурилиши машиналари ва автомобил транспорт эксплуатацияси» факультети талабаси Жавлон Гилопов катаре бўйича олти карра Ўзбекистон чемпиони, Осиё чемпиони, жаҳон чемпионатида иккича ўринга лойик деб топилган. Яхшига ёндошсан кам бўлмасан диганларидек, биз юкорида номларини бирма-бир санаб ўтган ёшларга ўхшашни истаган талаబалар сафи тобора кўпайбормоқда.

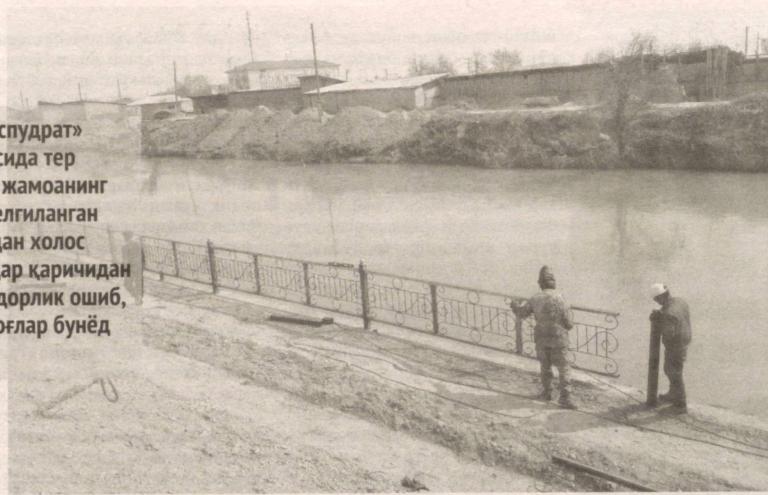
Илм даргоҳи талабалари бир-биридаги яхши фазилатларни тезда ўзлаштириб олиш пайда бўлади, — дейди Тошкент автомобил йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институтининг ёшлар масалалари бўйича проректори Шавкат МИРЗАМУМИНОВ. — Ахир хаётда ҳавас билан яшашга нима етсиз? Ёшларнинг муаммоларини ўрганиш ва ҳал этиш бўйича тасдиқланган режа асосида талабалар билан мунтазам учрашув ва очик мулокотлар ўтказиб келинади. Шундай учрашувлар чогида уларни кўпдан буён ўйлантириб келаётган масалалари ҳал этилади. Шу билан бирга, ректор ва талабалар ўтасида якин ва очик мулокотни ташкил этиши максадида Телеграм ижтимоий тармоғида «Ректорга мурожаат» гурухи ташкил этилган. Бундан кўзланган максад битта: у ҳам бўлса сабоб олиб, таъкидли мутахассис бўламан, деган талаба ҳеч нарсага мухтоҳ бўлмасин. Ёшларнинг ўй-хаёни факаттинга илм олиши банд этсин. Тағин бир гап. Институт кутубхона фондида 21 минг 365 номдаги 418 минг 683 нусхадаги китоблар ҳамда 5 мингдан зиёд электрон дарслеклар, ўкув-услубий кўлланмалар талабаларнинг акл ва тафқур доирасини оширишга хизмат килмоқда.

Жаҳонгир Амир Темур бобомизнинг «Истак, гайрат билан битмайдиган иш йўқ» деган пурмаъно, магзи тўқ гаплари Тошкент автомобили йўлларини лойиҳалаш, қуриш ва эксплуатацияси институтида таҳсил олаётган талабалар орасида кенг таркалган. Агар таъби жоиз бўлса, ёш ниҳоллар бу сўзларни ўзларни учун кундаклиши шири килиб олишган. Ва яна «Шундай иш килганини, чиройли бўлсин... хузурга сабаб бўлсин, нафосатга ўйл оғин, завз берсин, ҳакиқатга ишора берсин». Дарвоке, бир Шарқ ҳикматида айтилган бу сўзларнинг айнан исботини мазкур илм даргоҳида кўргандай бўлдик. Колаверса, бу манзилда амалга оширилаётган эзгу ва хайрли ишлар бизни шундай хулосага келишимизга сабаб бўлдди. Зеро, бобаларнинг акл сандигидан тўкилган бойликлардан баҳраманд бўлганд, ихолос билан касбни этагидан тутиш арафасидан турган ёшларнинг хаёти нурни бўлаверади.

Улугбек ЖУМАЕВ,
«Оила даврасида» мухбари

Эл фаровонлиги йўлида

«Намангандавсувмахсуспурат» давлат унитар корхонасида тер тўкаётган аҳил ва жисп жамоанинг саъй-ҳаракати билан белгиланган майдондаги замин заҳдан холос этилгач, бу ерларнинг ҳар қаричидан барака унмоқда, ҳосилдорлик ошиб, бир-биридан ажойиб боғлар бунёд бўлмоқда.

Одамзод курдати

Хозир ҳамма ишга қодир одамзод,
Писанд бўлмай қолди довул ҳам,
сел ҳам,
Писанд бўлмай қолди самум,
гирдибод,
Йўлбарслар қуввати билагида жам.
Баҳодирлар азми дилида тошқин,
Кўндан-кун кўрк берар она тупроққа,
Қайтаролмас шаштим
бало-ю босқин,
Она тупроғида ужмоқ кўрмоқда.

Олтин водийга узукка кўздеқ ярашиб тушган, анвойи гуллари билан машхур Наманганнинг оромижен боғларини, бир учи уфқуларга қадар чўзилиб кетган поёнсиз далаларини кезганинг сайин бу ўлканнинг жаннатноманд эканига чин дилдан икор бўласан. Ҳакикатда бу заминнинг мислсиз латофати, бекиёс чиройи қанчадан-канча шоирларни маҳлис этмаган дейсиз. Негадир бу заминдаги генгликлар узра доимо латиф кўшик ва шеър янграб туради. Айниска, «Намангандавсувмахсуспурат» давлат унитар корхонасида тер тўкаётган ёшукекса ҳәттини адабиётсиз, яъни нозик шеъриятси тасаввур эта олмайди. Ахир, яхши шеър одамини янгидан-янги муваффакиятлар сари бошлайди-да.

Мехнатда топса камол

Олисдаги тоғдан шаҳд-шилдат билан, кўпирб окиб келаётган каттакон сой Наманган тумани худудига келганидан сўнгтигина ўзини бир қадар осойишта, тинч, сокин сеза бошлади. Бир-биридан уччалик узоқ бўлмаган кишлопларнинг сон-саноксиз арик ва ҳовузларига, коллекторларга обиҳаёт улашади, аҳолининг ота-боболаридан мерос қолган тегримонларини юргизиб, ҷархапалакларни эмин-эркин айлантиради. Буни қарант, ушбу сўлим ва баҳаво гўшаларда сойнинг оқимига, йўналишига обдан мослаб ўрнатилган ҷархапалаклар қоронгу осмондаги юлдузлардай сон-саноксиз. Ёғоч парраклар тиник, шўх, ўйноки сув оқимига қараф бир маромда айланниб туради. Ҷархага мустаҳкам килиб боғланган сопол идишлару, тунука банкалар сувга тўлгач юкорига кўтарилади, сўнг нағбатма-нағбат пастта эгилиб, ичидаги бор-биситини новга эринмасдан тўка бошлади. Наздимда бу ҳол шошиб-пиншиб, ҳовликиб келаётган йил фаслларни ёдга солиб бир қанча мухим маълумотларни билиб олдим.

— Биргина 2018 йил давомида корхонамиз 10 миллиард 687 миллион 600 минг сўм курилиш-монтаж ишларини уздалади. Жумладан, Чуст туманидаги ҳўжаликларро «Ҳиссарак Шўркент» зовур тизимини таъмилаш ва тикилаш (биринчи босқич 77,5 чақирик), Янгикўргон туманидаги ҳўжаликларро «Намангансои» зовур тизимини таъ-

мад олишга имкон бермайди. Окибатда килинган меҳнат шамолга совурилади. Бу ҳолат дехқону миришкорларнинг хафсаласини пир киласди. Ҳозирга қадар ана шундай оғату-балолардан азият чекиб, ўзини ўнглолмасдан ётган кўплаб майдондаги ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланishiга муваффак бўлинди.

Янги сув йўллари

Қўкка бўй чўзиб ўсаётган ўлкан чинор дарахти тагидан узу-кун сув окиб ётади. Айниска, кун ботиш маҳалида бу жода курбакаларнинг қуриллаши бир зумгина бўлсада тинмайди. Мазкур ўзига хос антика симфония кишлок

ахлига узок хотираларни эслатиб туради. Далага туташиб кетган кишилопларда бош қашишга вакт йўқ. Ҳамма ўз ташвиши билан андармон. Одамлар ўриб, куртилган пичанини гарам килиб босяти. Негадир улар ўз чекидаги ишни қойиллатиб уздалаганиданми, хурсанд эдилар. Улар кувончлари терисига сифасдан шодон кулишарди. Якинда бу жойдан сал нарида коллектор тозаланди. Улкан экскаватор зовур ичига худди чирмовук-дек чирмасиб кетган камииц поялари ва балчични чўмичи билан кўпориб кавлаб оларди.

Бор гапни айтсак, илгари кишлоқ одамлари заҳ, шўр балосидан азият чекиб кун ўтказиб келарди. Мана, ниҳоят бу ерларнинг топроғи ҳам даволанадиган бўлди. Эл-улусни йиллар давомида кийнаб келаётган балони бартарафи этиш, уларни ноумид қайтармаслик учун мутасдилар енг шимариши. Қарабисизи, киска муддат ичизда кулаги коллектор барпо этилди. Ундан заҳ сувлар окиб чекиб кетяпти. Наманган туманидаги ўнлаб кишлоқларда умргузаронлик киласидаги аҳолининг тунд ҳечраси ёришиб, ҳаётта, эрганги кунга бўлган умид қайтадан бош кўтарди. Эксаватор ва бошка замонавий техникалар билан тиллашиб, коллектор ва дренажларни қашиб, тикилаш, таъмилаш, ишга туширишнинг бутун оғирлиги жамоадаги етмиш олти нафардан ошиқ ишчининг елкасига тушди.

— Корхонада ирригация-мелиорация шарнири рисоладагидек уздалашимиз учун барча шароитлар яратиб берилган, — дейди «Намангандавсувмахсуспурат» давлат унитар корхонаси директори Икромжон Абдураҳимов. — Жорий йилда ҳам бу борадаги ишларни асло сусайтирамиз. Ҳусусан, мелиорация объектлари бўйича Чуст туманидаги ҳўжаликларро «Ҳиссарак Шўркент» коллекторини тизимли таъмилаш ва тикилашга 446 миллиондан ошиқ, Тўракўргон туманидаги ҳўжаликларро «Наҳор» коллекторини тизимли таъмилаш ва тикилашга 179 миллион сўмликдан зиёд, яна Тўракўргон туманидаги ҳўжаликларро «Ёртепасой» коллекторини тизимли таъмилаш ва тикилаш учун 119 миллион сўмдан зиёд миқдорда маблағ сарфлаш кўзда тутилган.

Икромжон Абдураҳимовнинг бизга маълум килишича, мазкур тадбирлар бекамў-кўст адо этилгандан кейин ернинг ҳолати анча-мунча ўнгланар экан. Биласиз, шўр, заҳ, сизот сувлари экиндан тузук даро-

лашни кўйиб станцияси кучидан унум билан фойдаланиб келинади. Ишчиларнинг ишлари ва унумли дам олиши доимий эътиборда. Яна бир гап. Шу йилнинг ўзида Наманган шаҳри худудидан окиб ўтвучи канални ПК 413+00 дан ПК 423+00 гача кисмими кайта куриш, Чорток туманидаги «Чортоксои» ирригация тармогининг ПК 298+00 ПК 313+00 гача кисмими реконструкция қилиш, Наманган тумани худудидан окиб ўтвучи «Ко-сонсои» сойининг ПК 250+00 дан ПК 280+00 гача ўзинани тозалаш ишларни бажариш кўзда тутилган. Бу сингари кенг кўлумли куриш ва кайта тикилаш объектлари бўйича бажариладиган ишларга зарур миқдорда маблағ йўналтириб бериляпти.

Сирасини айттанди, замин бағрини заҳ, шўр ҳамда сизот сувларидан халос этиб, уни даволаётган «Намангандавсувмахсуспурат» давлат унитар корхонаси жамоасининг бу сингари эзгу ишлари маҳалий аҳолини бехад шод этмокда. Негаки, улар ана шу ерда пишиб-етилган хосилдан бола-чакасини бокади, турмушини фаровонлаштиради. Зоро, фаровонлик бўлган жойда ҳаётга муҳаббат ўн чандон кучаяди.

Улубек АКТАМОВ

ЙУЛ
ҚОИДАЛАРИДА
ҮЗГАРИШЛАР:

Мамлакатимизда автомототранспорт воситалари куннинг ёруғ вақтида яқинни ёртүвчи чирокларини ёки кундузги сигнал чироқларини ёки ҳаракатланиши мажбурийлиги жорий этилди. Бунга риоға этималанганда яңадай чора (ёки жарима) кўрилади?

Янги йўл белгиларидан хабарнинг борми?

Йўл қоидаларига киритилган ўзгартирishлардан-чи?

Шу ва шу катор янгиликлар йўл ҳаракати қоидаларига ўзгартирish ва қўшимчалар киритишга оид. Ҳукумат қарорида белгиланган. Янги тартиб расман 10 апрелдан кучга кирди.

Кундузги чирок, «стоп полоса», айланадаги устунлик...

Пул ундириш йўлими?

Йўл ҳаракати қоидаларидаги ўзгаришлар бугун барчани кизиктираётган масалага айланди. Тўғрироғи, аввалдан маълум килинмагани ёки лойиха умумхалк мухокамасига кўйилмагани сабабли, кўпчилик учун кутилмаган ҳолат бўлди. Айниска, кундуз куни транспорт воситалари чирокларини ёки ҳаракатланиши шартлиги кўп мухокамага сабаб бўлмоқда.

Фуқароларнинг ушбу янгиликка муносабатини ўрганганимизда, кўпчилик буни жаҳон стандартларига ўтиши сифатидаги кўллаб-кувватласа, бу ислоҳотларни жарима ундиришнинг яна бир янги воситаси, деб ислоҳовчи қарашларга ҳам дуч келдик. Биз фикрларни ҳак-ноҳақка ажратишдан холисмиз, аммо уларни умумалаштириб, тўхталиб ўтишини лозим томдик.

Биринчидан, Ўзбекистоннинг кўчшли ўлкалти эътиборга олинса, барча автомашинанинг ёруғ пайтида, яниска, ёзингиз жазирамасида ҳам чирокни ёкиб юришида қанчалик мантиқ бор? Амалда «Йўл ҳаракати қоидалари»нинг 138-бандига асосан — транспорт воситалари саф бўлиб (ташкилий жамламана) ҳаракатланаётганда, автобуслар ва йўналишилар транспорт воситаларида, шаттака олиб кетаётган транспорт воситаси каби айрим ҳолатлардагина кундузни ҳам чирок ёкиб юриши шарт эди. Бу кам сонига ҳолат диккатни тортиб, ҳарайчиликларни хушёр тортиради. Эндиликда-чи, барча транспорт воситасида бир хилда чирок ёнади. Демак, эътиборни ҳам тортмайди.

Биринчидан, Ўзбекистоннинг кўчшли ўлкалти эътиборга олинса, барча автомашинанинг ёруғ пайтида, яниска, ёзингиз жазирамасида ҳам чирокни ёкиб юришида қанчалик мантиқ бор? Амалда «Йўл ҳаракати қоидалари»нинг 138-бандига асосан — транспорт воситалари саф бўлиб (ташкилий жамламана) ҳаракатланаётганда, автобуслар ва йўналишилар транспорт воситаларида, шаттака олиб кетаётган транспорт воситаси каби айрим ҳолатлардагина кундузни ҳам чирок ёкиб юриши шарт эди. Бу кам сонига ҳолат диккатни тортиб, ҳарайчиликларни хушёр тортиради. Эндиликда-чи, барча транспорт воситасида бир хилда чирок ёнади. Демак, эътиборни ҳам тортмайди.

Жаҳон тажрибасига келсак, асосан тумани, ёғингарчалик кўп мамлакатларда икlim шароитидан келиб чиқиб, йўлда кўринишни кучайтириш максадида кундузи ҳам чирокларни ёкиб ҳаракатланиши шартлиги жорий кетаётганда.

Иккинчидан, доимо чирокларни ёкиб ҳаракатланиши учун бугун республикамиз ахолиси эҳтиёжидаги автомобиль воситалари (айрим замонавий моделлардан

ташқари) бу талабга жавоб беради? Бот-бот аккумулятор алмаштириб, ортиқча ҳаражатта колмаймизми?

Учинчидан, аксарият фуқаролар хисоблагандек бу ислоҳот — жарима ундиришнинг янги бир воситаси эмасми? Тўғри, замонавий автотранспорт воситаларидаги ўт олдириганде чирокларни автоматик ёкилди. Аммо бу функция миллий автомобилларимизнинг хамма русумида ҳам мавжуд эмас. Демак, турли объектив сабаблар билан чирокни ёкиш эдан чиқиши ҳолатлари ҳам бўллади. Бу жарима ундиришга яна бир баҳона бўлиб, йўлларда асабуб зарлини кўйайтираймайди?

Жарима — хукуқбузарлик учун ундирилди. Хукуқбузарликнинг оқибатини — ижтимоий ҳаффи ташкил этиди. Юридик адабиётларда хукуқбузарликка кўйлаб таърифлар берилган. Хусусан, хукуқшунос олим З. Исломовнинг таъкидлашча, «хукуқбузарлик — шахсга, мулкка, давлатга ёки умуман жамиятига зарар етказувчи ижтимоий ҳаффи бор экан, деган савол туғилиши табиий.

МЖТ кодексга асосан Эндиликда транспорт воситаси чирогини ёкимасдан ҳаракатланиши хукуқбузарлик сифатида қайд этилиб, жаримага тортилишини эътиборга олсан, бунинг жамияти қанчалик зарар етказувчи ижтимоий ҳаффи бор экан, деган савол туғилиши табиий.

МЖТ кодексга асосан Эндиликда транспорт воситаси чирогини ёкимасдан ҳаракатланиши хукуқбузарлик сифатида қайд этилиб, жаримага тортилишини эътиборга олсан, бунинг жамияти қанчалик зарар етказувчи ижтимоий ҳаффи бор экан, деган савол туғилиши табиий.

Расмийлар изоҳи

Расмийлар хар доимигдек бундай муносабатларни рад этиади.

— Жаҳон тажрибасига чирокларни ёкиб юриши йўл-транспорт ходисаларининг олдини олишида ижобий таъсирини кўрсатишни исботланган, — дейди ИЧКИ ишлар вазирилиги ИИВ Йўл ҳаракати ҳаффи зифсизлги бош бошқармаси матбуот хизмати бошлиги Ақмал ЮНУСОВ. — Чирокни ёкиб келаётган транспорт воситасини пиёда бўладими, бошқа ҳарайчиликлар бўладими, узок масофадан илгайди, хушёр

бўлади. Ўйлаймизки, бу ўз натижасини беради ва йўл-транспорт ходисаларининг олдини олишига хизмат килади.

Тошкент шаҳар ИИБ бошлигининг жамоат тартибини кўриклиш бўйича ўринбосари, полковник Азизхон Умархоновнинг матбуот вакиллари учун уюштирилган брифингда таъкидлашча, ИИВга бошқа вазирликни шаҳарлар билан бир ой мuddатда аввал кабул килинган норматив-хукукий ҳужжатларни янги карорга мувофиқлаштириш вазифаси топширилган. Шу сабабли бир ой давомида факат тайёрларни кўрилади. Шунинг учун айланада ҳаракат ташкил этилган жойлар бир-биридан фарқ киларди. Ҳаракатланиши йўл белгилари асосида ташкил этиларди. Шунингдек, ушбу қоидаларнинг 60-бандига ҳарайчиликлар ўнг томондан якилашиб келаётган транспорт воситасига йўл бериши кўрсатиб ўтилган. Шу сабабли ҳозирги кунда айланада ҳолатлари юзага келиб, кесишманинг ўтказувчанинга салбий таъсири кўрсатиб ўтилди.

«41. Светофорнинг (реверсивдан ташқари) ёки тартибга солувчининг тақиқловчи ишорасида ҳарайчиликлар транспорт воситаларини тўхташ чизиги (5.33 йўл белгиси) олдида (бунда транспорт воситасининг энг олдинги нуктаси тўхташ чизиги устида чиқиб кетмаслиги керак), ... тўхташи керак. Демак эндиликда машинанинг энг олдинги нуктаси тўхташ чизиги устида турса ҳам қонда бузилган саналади.

88 ва 89-бандлар кўпчиликка тушунарли бўлган куйидаги кўринига келтирилди.

«Аҳоли пунктларидаги иккита ҳаракат бўлаги бўлган ва ўргада трамвай изи бўлмаган бир томонлама ҳаракат ташкил этилган йўлларда тўхташ ва тўхтаб туришга рұксат этилади».

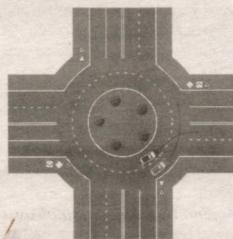
Ушбу ўзгартирish кўча ва йўллар ўтказувчанинг ошишига хизмат килади. Агар бир томонлама ҳаракат ташкил этилган йўлларда ҳаракат бўлаги битта бўлиб, ўнг ва чап томонга транспорт воситаси тўхташада бошқа транспорт воситалари йўлнинг ушбу кисмидан ўтишига имкон келмайди.

89-банд. Транспорт воситаларини йўлиниг қатнов кисмиди бир катор килиб, қатнов кисми чигтига параллел равишда, кажаваси бўлмаган иккита гидрилак транспорт воситаларини иккита катор килиб ўтишига рұксат этилади.

Транспорт воситаларини қатнов кисмидан бир катор килиб, қатнов кисми чигтига бурчак остида кўйишиши қатнов кисмидан сунъий торайшига, яъни 1,5 ҳаракат бўлагини эгаллашига олиб келади. Натижада кўчнанинг ушбу кисмидан ўтказувчанинг пасайшига сабаб бўлади. Шуну

инибатга олган холда 89-бандга «қатнов кисми чигтига параллел равишида» сўзи кўшилди.

Чорраҳада ҳаракатланиши тартибига ҳам қўшимча киритилди. Эндиликда «Айланма ҳаракатланиши чорраҳасида ҳаракатланаётган транспорт воситалари айланага кириб келаётган транспорт воситаларига нисбатан устулилкка (имтиёзга) эта».

Амалдаги «Йўл ҳаракати қоидалари»да айланма ҳаракат ташкил этилган чорраҳада ҳаракатланиши тартиби белгилаб берилмаган эди. Шунинг учун айланада ҳаракат ташкил этилган жойлар бир-биридан фарқ киларди. Ҳаракатланиши йўл белгилари асосида ташкил этиларди. Шунингдек, ушбу қоидаларнинг 60-бандига ҳарайчиликлар ўнг томондан якилашиб келаётган транспорт воситасига йўл бериши кўрсатиб ўтилган. Шу сабабли ҳозирги кунда айланада ҳолатлари юзага келиб, кесишманинг ўтказувчанинга салбий таъсири кўрсатиб ўтилди.

«Аҳоли пунктларидаги иккита ҳаракат бўлаги бўлган ва ўргада трамвай изи бўлмаган бир томонлама ҳаракат ташкил этилган йўлларда ҳаракат бўлаги битта бўлиб, ўнг ва чап томонга транспорт воситаси тўхташада бошқа транспорт воситалари йўлнинг ушбу кисмидан ўтишига келиб, кесишманинг ўтказувчанинга салбий таъсири кўрсатиб ўтилди.

■ Тошкент шаҳар ва вилоят ҳоқимларига айрим йўл участкаларида ҳаракат тезлигини (тегиши йўл белгиларини ўрнатиш) пасайтиришига ваколат берилган;

■ куришил материаллари, кишилкада ҳаракатланиши тартибига параллел равишида, озиқ-овқат ва шу каби тўкилуви таоварларни ташиши юк мажбурий тартибида брезент ёки бошқа калин материал билан ёпилган бўлиши керак;

■ велосипед да рулини ушламасдан ёки бир кўйла ушлаб ҳаракатланиши тақиқланади.

■ Бундан ташқари ўзгартирishлар билан 28 та янги йўл белгилари киритилди. Қизил чирокда ўнгта ҳаракатланиши, радиар, пиёда ва велосипедилар учун ташкил этилган йўллар каби белгилар шулар жумласидандир.

Хумоюнирзо
ФАЙЗУЛЛАЕВ

Бунёдкор инсонлар

Бунёдкорлик ва яратувчилик халқимизга хос фазилатлардан. Ота-боболаримиздан мерос қолган бу анъаналар бутун ҳам мамлакатимиз миқёсидаги улкан бунёдкорлик, юксак яратувчилик каби ҳайрли ишлар мисолида давом этмоқда. Бугун мамлакатимизнинг қай бир манзилига борманг, барида ободлик ва яратиш йўлидаги сайд-харакатларнинг гувоҳи бўласиз.

Айни дамда худудларда бунёд этилаётган иморатлар, янги ўй-жойлар, кўпкаватли турар жой комплекслари ва ижтимоний соҳа обьектларининг ўз вактида, сифатли куриш барча курувчи-мутахассислар зинмасига улкан масъулитни олди. Кимдир бу масъулиятни тўла хис этмай ўз ишини ўлда-жўлда бажараётган бўлса, бундайларнинг араваси узокка бора олмайти. Чунки катта тажриба ортириб, эл-халкнинг ишончига ва дусига сазовор бўлдайтган фидойи курувчилар билан ундалар асло ракобат кила олмаслиги кундай равшан. Бундай инсонлар кўяётган хар бир гиштига пухта ёндашади, курилаётган бино уч-тўрт йиллик эмас, неча ўн йиллаб одамларга хизмат килиши кераклигини яхши англайди.

Андижон вилоятининг Бўз туманидаги «Бехрузбек Дилмуродов» масъулияти чекланган жамиятига ҳам бугун юртимиз кўргига-кўрк кўшиши истагидаги меҳнаткаш, фидойи курувчилардан 40 нафари жам бўлган. Улар томонидан барпо этилаётган намуниввий ўй-жойлар, янгидан-янги иморатлар кўпчиликка манзур бўлмоқда. Бунга сабаб ташкилот рахбари Жамшидбек Мамасоловининг куриши ишларида асосий ўтиборни сифат даражасига караётгани, бар бир курувчининг меҳнатига яраша муносиб рағбатлантириб, кейин шунга яраша масъулиятни талаб килаётганида бўлса ажаб эмас. Бу жамоат барпо этилаётган сифатидан мустаҳкам иморатлар эса халқимизга узок йиллар хизмат килинти.

Жамшидбек Мамасолов 2006 йили Фарғона политехника институтини иктисади мутахассислиги бўйича тамомлаб, дастлаб ўзи егалаган соҳага кўра, иктисадчи сифатида Бўз туманидаги катор ташкилоту мусасасаларда фаолият олиб борди. Кейнинг йилларда мамлакатимизда хусусий тадбиркорликнинг ҳам бир ишни пухта бажариши, масъулиятни чукур хис этиши дастлабки йилларда ёзди. Шу билан «Бехрузбек Дилмуродов» масъулияти чекланган жамиятни вилоятда етакчи курувчилик ташкилотига айланди. Унинг меҳнатини курувчилари нафакат Андижон вилоятидаги балки, юртимизда амалга оширилаётган катор бунёдкорлик ишларида ҳам фаол иштирок этиб келмоқда. Ўтган йиллар давомида мамлакатимизда шаҳарсозлик соҳаси ривожланиб, ҳар бир шаҳар ва туманлар киёфаси буткул ўзгаряпти, янгидан-янги курилиш, бунёдкорлик ишларида авз олмоқда. Ана шундай фойдали ва сабобли ишларда Жамшидбек Мамасоловев киёфасига курувчилар ҳам фаол катнашидилар. Шунга монанд уларнинг касбий тажрибалари ҳам ошиб борди. Натижада Абдуманноб Рахимов, Шерзодбек Мамасолов, Фаррухбек Обиддинов, Сардорбек Райимжонов, Фаррухбек Сотиболдиров каби ўшар шаралар ва сидкидилан килган меҳнатларни эвазига моҳир курувчиларга айланди.

— Айни пайдо курилиш обьектларимиз талайгина, — дейди масъулияти чекланган жамиятни рахбари Жамшидбек МАМАСОЛИЕВ. — Шунга карамай астойдил, ҳаракатда бўляпмиз. Бу борада ишчиҳодимларимизга ҳам муносиб меҳнат шаронтиларини яратиб берганмиз. Шу боси уларнинг шашти баланд, кўтарикин руҳда меҳнат килишпти. Бизнинг «Бехрузбек Дилмуродов» МЧЖ курувчилари юртимизда замонавий ва миллӣ меморчилик анъаналарини ўзида музжассам этган кўркам бинолар

курилишида фаол бўлиб, бу эзгу ишга астойдил бош кўшитти. Айникса вилоятимизнинг Бўз ва қўшини Балиқчи ва Марҳамат туманларидаги курилиш обьектларини элимизга ўз вактида тортиқ этишида бунёдкор курувчиларимизнинг хиссаси катта. Қолаверса, Бўз туманида тиклангаётган ижтимоний соҳа обьектлари бўлган умумталим мактаблари, тибиёт масканлари, мактабгача таълим мусассасаларини сифатли куриб битказиш ишларида фаол бўлиб, бу ҳайрли ишларни хоизирда ҳам давом эттироқмодалар.

Дарҳакиқат, ҳар бир ишга сидкидилан ёндашиб, курилиш жойи ва холати, ишлатиладиган материаллар сифатига алоҳида ўтибор каратадиган Жамшидбек жамоаси билан пишик ва мустаҳкам турар жойлар ва иншоотлар барпо этмоқда. У бугун ҳам бунёдкорлик ишларига бош-кош, эрта-ю кеч яратиши, яшнатиш ўйлида ҳаракатда. Хозирда Бўз туманининг Дехонобод маҳалласидаги 10-сон мактабгача таълим мусассаси, «Ўзбекистон» мавзесидаги курувчилар ишлаб ўтганда. Келажакда бу замонавий мактабгача таълим мусассаси ёртамиз ёгалари иктиёрига, миллий андозалар асосида битказилаётган кўркам ўй-жойлар эса ўз ёгаларига топширилади. Бу ўкув масканларидаги келажагимиз ворислари комил фарзанд бўлиб камол топадилар, янги уйларда эса ёш оиласлар баҳтил хаёт кечиралилар. Буни хозирдан олганда ҳис кила билган олдий, самимий ва меҳнаткаш бунёдкор курувчилар эса ўз меҳнатларидаги руҳиятни кўтарилиб, янги мэрралар сари ошиқади. Биз ҳам юксак бунёдкорлик салоҳиятига эга Жамшидбек бошлик бу фидойи бунёдкорларимизнинг ишларига ривож, ўзларига эса мустаҳкам соғлиғи тилаб коламиз. Юртимиз кўргига кўрк кўшиши, уни янада обод ва гўзал гўшага айлантиришдек сабобли ишда асло хормони, азиз бунёдкорлар.

Илҳомжон ТОЖИБОЕВ,
Андижон вилояти

САБОК

«Келин олганман, чўри эмас...»

Ҳозир ҳам бундай туришининг маъноси бор. У Озода опани кўчага соат начада чиқиб, начада кириб кетди, неча чеъл сув сепиб, қаерларни кандайди супуриб-сидирди, хамма-хаммасини батагифл билиши керак. Чунки у баҳад ким гадир етказадиган бўлса, ишонарли бўлиши зарур. У ўриндан жилмай, гап бошлади.

— Ҳа, Озодахон келинлигинги эснингизга тушиб кетдими, хамма ерни кириб-киртишлапсиз, ё меҳмон келадигани? Келинпошиша канилар? Шу ишларни у килса бўлмайдими? Нағафага чиккан бўлсангиз, шу ёшга кириб, бундай ишларни эндиам сиз киласизми?

— Эй, кўшини, нималар деяпиз, оғиз бордеб вайсайверасизми? Ёшлар ўқишига, ишига борсинми, оиласига, боласига, ош-овкатта, кир-чирига карасинми? Битта келинга булар шунча иш. Майли бироз дамини олсин! Нима, мен нафакага чидим деб, ўтириб олишим керакми? Одам катта бўлгани сари ҳаракатда бўлиши керак.

Кучга «кузатувчи»си бу гапларни кутмаган эди, чоги.

— Ҳа, мен нима дебман? Сизга ачинганимдан айтгаётган эдим-да, вой-бўй, келинингиз бурун катагида тушган бўлса ҳам. Бўпти, гапирмаганим бўлсин, менга нима-!..

У гапини хали тутагмаган эди, шу пайт эшиқдан якинда тушган келин чиқиб, уйкусираб:

— Ойи, ичкарига кириб туринг, сув сепиб олади, — дедида, унга шалоп этиб сув сепиб юборди.

Озода опани кўриб: «Кўшни икки кулоғингиз бўлшил эштиб олинг. Мен келин олганман, чўри эмас...»

Баҳодир ҚОДИРОВ

Эълон

Тошкент иктисадиёт ва бизнес коллежи томонидан 2008 йилда Рахимов Зуфар Орифович номига берилган рўйхат раками 13801К № 1071511 бўлган диплом йўқолланлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ**.